

In- en uitstroom van patiënten op een gesloten acute opnameafdeling: Overzicht van een jaar

E.M.A. Bohnen, M.C. Hazewinkel, E. Hoencamp & R.F.P. de Winter

Voorjaarscongres Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie
Vrijdag 16 april 2010
MECC Maastricht

Mirjam Hazewinkel
&
Stephanie Bohnen

*Parnassia Bavo Groep
Klinisch Centrum Acute Psychiatrie (KCAP)*

In- en uitstroom van patiënten op een gesloten acute opnameafdeling: Overzicht van een jaar

Achtergrond en Onderzoeksdoel

Onderzoeksmethode

Resultaten

Conclusie en Discussie

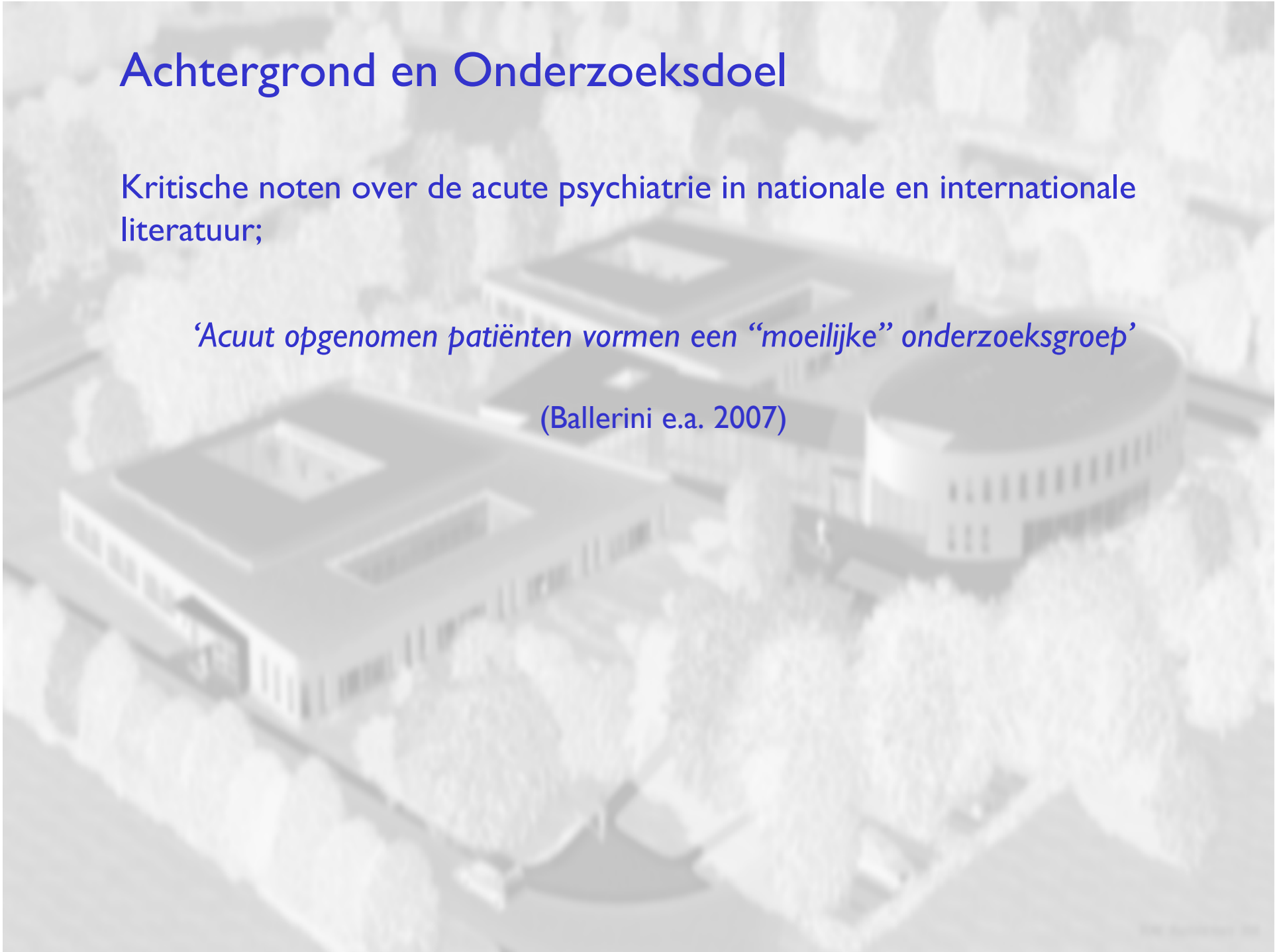

Achtergrond en Onderzoeksdoel

Kritische noten over de acute psychiatrie in nationale en internationale literatuur;

‘Acuut opgenomen patiënten vormen een “moeilijke” onderzoeksgroep’

(Ballerini e.a. 2007)

An aerial, grayscale photograph of a large hospital campus. The image shows several interconnected buildings, a prominent circular structure on the right, and numerous trees scattered throughout the site. The overall scene is viewed from a high angle, looking down on the complex.

‘De nadruk ligt op risicomanagement en niet op het therapeutische klimaat’

(Lelliot & Quirk 2004)

*‘De kwaliteit van zorg komt in het gedrang’
(gedwongen opnames, geweld, middelengebruik, forse doorstroom medewerkers,
nadruk op risicomanagement)*

(Lelliot 2006)

‘De “evidence” die er is, past vaak niet in de situaties waar de acute psychiatrie mee te maken krijgt’

(Mol & Karayalcin 2008)

‘Het klimaat in klinieken wordt steeds meer door dwang bepaald’

(Van der Post e.a. 2009)

‘Het is een uitdaging voor toekomstig onderzoek om de kenmerken van patiëntenzorg binnen deze dynamische context te beschrijven en te verklaren’

(Quirk & Lelliot 2001)

Onderzoeksmethode

- Database aanmaken

Socio-demografische kenmerken (geslacht, leeftijd, opleiding, taalbeheersing, inkomen, verblijfstatus, etc. etc.)

Algemene klinische kenmerken (opnamereden, opnameduur, juridische status, GAF & CGI)

Uitgelicht: Noodmedicatie, separeren & ontslagdiagnose

- Tijdsfad

1 januari 2009 t/m 31 december 2009

- Informatiebronnen

Ochtendoverdracht 'Digibord'

Elektronisch patiëntendossier

Informatie gewonnen door arts-assistenten en psychiaters

Patiënt: M/V
Geb.datum:

Partner	J / N	Nationaliteit:	
Burg staat	O / G		
Kinderen	J / N		
Geboorteland		-> Vader:	Moeder:
Verblijfsstatus	J / N		
Vaste woon/verblijfplaats	J / N		
Taalvaardigheid	Goed / Matig / Slecht		
Hoogst afgeronde opleiding			
Werkloos	J / N		
Uitkering	J / N		
Verzekerd	J / N		

Verwijzer

Reden van opname

Bekend bij

Naam behandelaar

VG

Diagnose

Medicatie bij opname

Medicatie te KCAP

Noodmedicatie voorgeschreven J / N

Noodmedicatie toegediend J / N

Somatiek

Doel van opname

Roken J / N

Alc. J / N

Drugs J / N

GAF/CGI opname:

GAF/CGI ontslag:

Resultaten

- Aantal geregistreeerde opnames: 1283 (97.0 % van 1324)
- Aantal geregistreeerde patiënten: 856
(549 'onbekend', 307 'bekend')
- Aantal crisisregelingen (BOR): 139 (10.8%)
In totaal zijn 20 (2.3%) patiënten in kader van een crisisregeling opgenomen
- Aantal geregistreeerde heropnames: 427 (33.3%)
(185 (21.6%) patiënten worden heropgenomen)

Resultaten

Verwijzers

- Crisisdienst (**53.0%**)
- Ambulante en klinische programma's binnen PBG (**24.8%**)
- Patiënt zelf (**11.1%**)
- Zorgprogramma's buiten PBG (**7.7%**)
- Onbekend (**3.4%**)

Socio-demografische Data

Resultaten: Socio-demografische Data

Gegevens over **856 individuele patiënten**:

Geslacht:

man	= 511 (59.7 %)
vrouw	= 345 (40.3 %)

Gemiddelde leeftijd: = 39 jaar (SD=12) (*min = 17 jaar, max = 87 jaar*)

Relatie:

ja	= 271 (31.7 %)
nee	= 556 (65.0 %)
<i>onbekend</i>	= 29 (3.3 %)

Kinderen:

ja	= 304 (35.5 %)
nee	= 503 (58.8 %)
<i>onbekend</i>	= 49 (5.7 %)

Resultaten: Socio-Demografische Data

Opleiding:

geen	= 6 (0.7 %)
lager onderwijs	= 106 (12.4 %)
VMBO, MAVO, LBO, e.d	= 109 (12.7 %)
MBO, MTS, e.d.	= 79 (9.2 %)
HAVO, VWO, HBS, e.d.	= 79 (9.2 %)
HBO, HTS, HEAO, e.d.	= 58 (6.8 %)
Universitair, e.d.	= 23 (2.7 %)
speciaal onderwijs	= 2 (0.2 %)
<i>onbekend</i>	= 394 (46.1 %)

Dagbesteding:

werkend, studerend, vrijw.	= 192 (22.4 %)
geen	= 526 (61.4 %)
<i>onbekend</i>	= 138 (16.2 %)

Inkomen:

uitkering	= 434 (50.7 %)
geen uitkering	= 267 (31.2 %)
<i>onbekend</i>	= 155 (18.1 %)

Resultaten: Socio-demografische Data

<u>Verblijfstatus:</u>	illegaal	= 39 (4.6 %)
	legaal	= 812 (94.9 %)
	onbekend	= 5 (0.5 %)

<u>Taalbeheersing:</u>	goed	= 734 (85.7 %)
	matig	= 46 (5.4 %)
	slecht	= 75 (8.8 %)
	onbekend	= 1 (0.1 %)

<u>Verzekerd:</u>	ja	= 776 (90.7 %)
	nee	= 79 (9.2 %)
	onbekend	= 1 (0.1 %)

<u>Vast adres:</u>	ja	= 757 (88.4 %)
	nee	= 94 (11.0 %)
	onbekend	= 5 (0.6 %)

Klinische Kenmerken

Resultaten: Klinische Kenmerken

Opnamereden

(NB één opname/patiënt kan meerdere redenen hebben)

Opnames

(N=1283)

Patiënten

(N=856; 1ste opn)

– Psychotische decompensatie	445 (34.7 %)	357 (41.7 %)
– Suïcidaliteit	368 (28.7 %)	276 (32.2 %)
– Agressie	216 (16.8 %)	144 (16.8 %)
– Middelenmisbruik	194 (15.1 %)	121 (14.1 %)
– Manische decompensatie	147 (11.5 %)	114 (13.3 %)
– Crisisregeling (BOR)	139 (10.9 %)	20 (2.3 %)
– Somberheid/depressiviteit	122 (9.5 %)	86 (10.0 %)
– Medicatieontrouw	66 (5.1 %)	41 (4.8 %)
– Angst	63 (4.9 %)	52 (6.1 %)
– Verwardheid	63 (4.9 %)	38 (4.4 %)

Overig diverse redenen < 5 %

Resultaten: Klinische Kenmerken

	<u>Opnames</u> <u>(N=1283)</u>	<u>Patiënten</u> <u>(N=856; 1ste opn 2009)</u>
Juridische status <u>opname</u>:		
➤ Vrijwillig	795 (62.0 %)	513 (59.9 %)
➤ Inbewaringstelling	323 (25.2 %)	256 (29.9 %)
➤ Rechterlijke machtiging	146 (11.4 %)	77 (9.0 %)
➤ Voorwaardelijke machtiging	18 (1.4 %)	9 (1.1 %)
➤ <i>onbekend</i>	1 (0.1 %)	1 (0.1 %)

Resultaten: Klinische Kenmerken

Opnameduur (gemiddelde in dagen):

- Opnames (N = 1283): **15 dagen** (SD = 26.7)

Gemiddelde Clinical Global Impression (CGI):

- opname = **5.3** (SD = 0.9) van 1118 opnames
- ontslag = **4.1** (SD = 0.9) van 870 opnames

Gemiddelde Global Assessment of Functioning (GAF):

- opname = **29.5** (SD = 11.3) van 1118 opnames
- ontslag = **45.1** (SD = 11.5) van 922 opnames

Noodmedicatie

Resultaten: Noodmedicatie

Het gebruik van noodmedicatie bij 1283 opnames

Voorgeschreven:

- 369 (28.8 %) noodmedicatie voorgeschreven
- 909 (70.8 %) geen voorschrift
- 5 (0.4 %) onbekend

Toegediend:

- 182 (14.2 %) noodmedicatie toegediend
- 1093 (85.2 %) geen toediening
- 8 (0.4 %) onbekend

Voorschrijven ≠ Toedienen

- Bij 49.3 % wordt voorgeschreven noodmedicatie daadwerkelijk toegediend

Separeren

Resultaten: Separeren

Aantal separaties:

- Aantal opnames waarbij gesepareerd is = 257 (20.1 %)
- Aantal gesepareerde patiënten = 185 (21.7 %)

Gemiddelde separeerduur:

- 3.0 dagen (N = 257; SD = 6.1)

Gemiddelde opnameduur van opnames waarbij gesepareerd is:

- 30.6 dagen (N = 256; SD = 44.3)

Gemiddelde opnameduur van opnames waarbij NIET gesepareerd is:

- 11.0 dagen (N = 1020; SD = 17.4)

Resultaten: Separeren

Reden van separeren

(meerdere mogelijk bij één sep.)

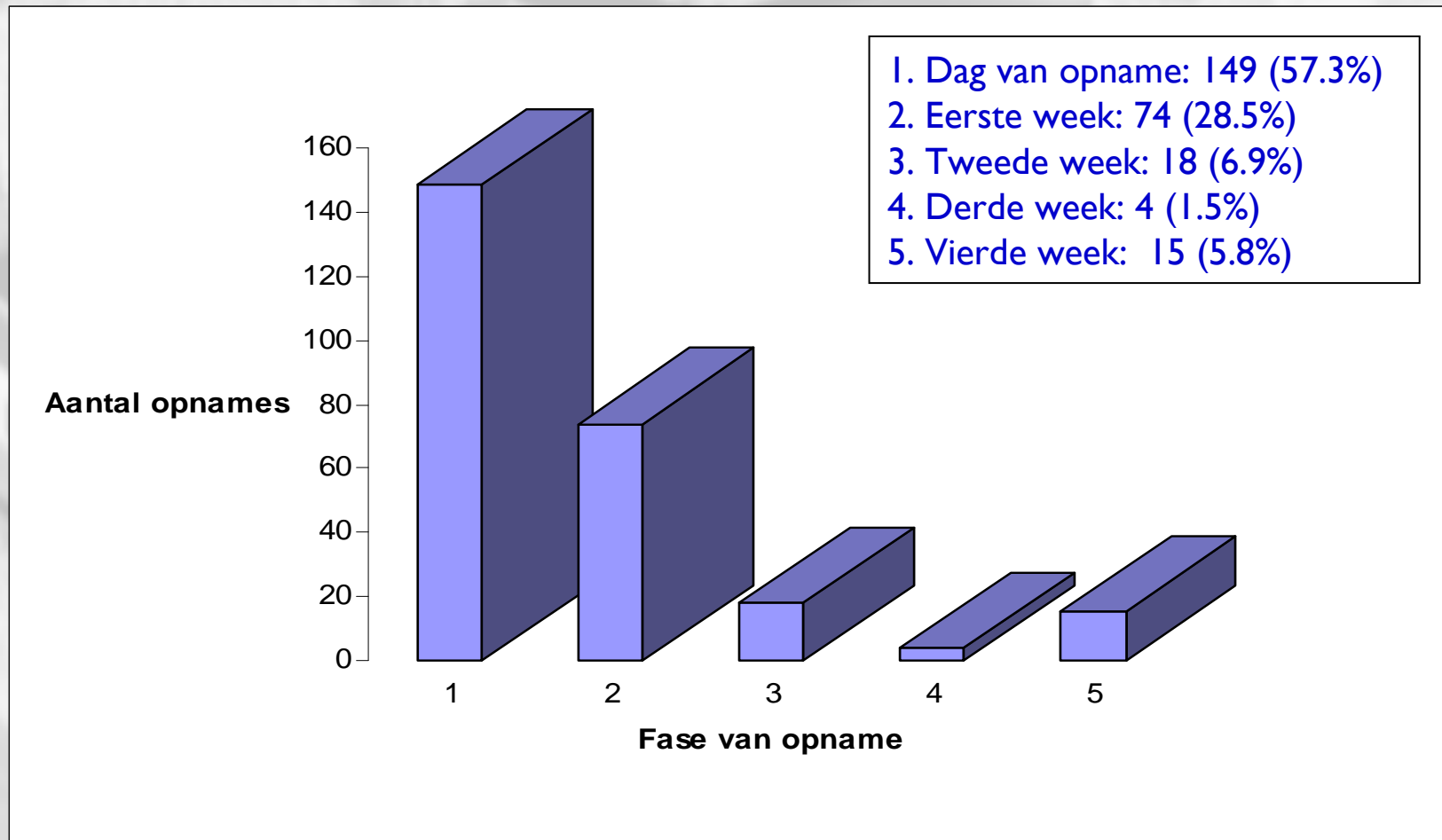
N (% van 257)

- Geagiteerd, geladen, dreigend	102	(39.7)
- Agressie (fysiek/verbaal)	94	(36.6)
- Afdelingsontwrichtend	61	(23.7)
- Suicidaliteit	49	(19.1)
- Verzet/niet coöperatief	33	(12.8)
- Vernieling op de afdeling	30	(11.7)
- Onrust (motorisch & mentaal)	30	(11.7)
- Psychotisch (incl. paranoïdie)	24	(9.3)
- Ontremming	16	(6.2)
- Manisch toestandsbeeld	14	(5.4)
- Geen contact te maken	14	(5.4)
- Vrijwillig, behoefte aan rust	14	(5.4)
- Volgens behandelplan	13	(5.1)

Overig: diverse redenen < 5 %

Resultaten: Separeren

Wanneer worden patiënten gesepareerd?

Resultaten: Ontslagdiagnose

Van **1242** opnames (96.8 %) is de DSM-IV diagnose in het EPD vermeld.

Diagnoses as I, meest gesteld (opnames):

(NB meerdere diagnoses per opname mogelijk)

- Psychotische stoornis	509 (40.9 %)
- Aan middelen gebonden stoornissen	441 (35.5 %)
- MDD en overige stemmingsstoornissen	252 (20.3 %)
- Alcoholafh./misbruik/ alcohol gebonden stoornissen	238 (19.2 %)
- Bipolaire stoornissen	217 (17.6 %)
- Angststoornissen	131 (10.5 %)

Overig zeer diverse stoornissen (< 10.0 %) 369 (29.7%)

Conclusie en discussie

Wie is de acut opgenomen patiënt in het KCAP?

De gemiddelde patiënt in het KCAP is:

- vaker man dan vrouw
- gemiddeld 39 jaar, alleenstaand zonder relatie, kinderen en dagbesteding
- leeft van een uitkering en is over het algemeen niet hoog opgeleid
- verblijft legaal in Nederland, beheerst over het algemeen goed de Nederlandse taal en is niet vaak dakloos
- veelal vrijwillig opgenomen door de crisisdienst in verband met een psychotische decompensatie, agressie en/of suïcidaliteit

Conclusie en discussie

Wie is de acut opgenomen patiënt in het KCAP (vervolg)?

De gemiddelde patiënt in het KCAP is:

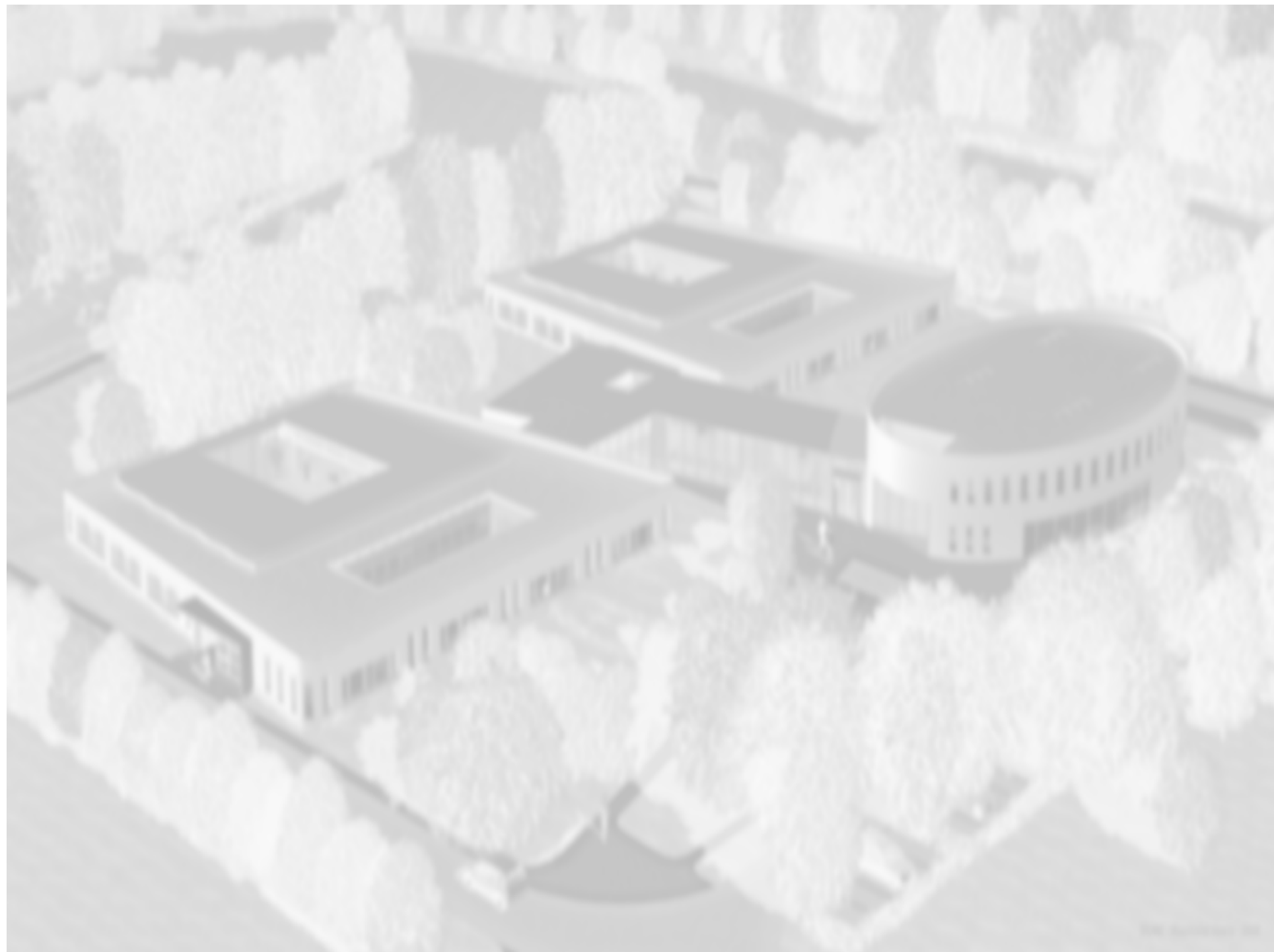
- twee keer zo lang opgenomen wanneer hij gesepareerd is
- verbeterd in GAF en CGI na opname van 30/5 naar 45/4
- bij ontslag geclassificeerd met de diagnose psychotische en/of middelengebonden stoornis, een stemmingsstoornis komt minder vaak voor

Conclusie en discussie

- Bestaat 'de acuut opgenomen patiënt' wel?
- Wat betekent dit voor:
wetenschappelijk onderzoek?
de ontwikkeling van diagnostiek?

Vragen en opmerkingen?

Juridische status ontslag/overplaatsing:

➤ Vrijwillig	828 (64.5 %)	538 (62.9 %)
➤ Inbewaringstelling	243 (18.9 %)	194 (22.7 %)
➤ Rechterlijke machtiging	189 (14.7 %)	112 (13.1 %)
➤ Voorwaardelijke machtiging	22 (1.7 %)	11 (1.3 %)
➤ <i>onbekend</i>	1 (0.1 %)	1 (0.1 %)